

TURIZMNI MAHALLIY IQTISODIYOTGA TA'SIRI**Po'latov Isfandiyor****Toshkent kimyo xalqaro universiteti turizm fakulteti talabasi**

Annotatsiya: Turizm sohasining mahalliy iqtisodiyotga ta'siri keng qamrovli va ko'p jihatli. Har bir mamlakatda turizm rivojlantirilishi, iqtisodiy o'sish va barqarorlikni ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Mahalliy iqtisodiyotga ta'siri esa ko'plab jihatlarni o'z ichiga oladi. Ushbu maqolada turizmning mahalliy iqtisodiyotga ta'sirini turli jihatlari haqida ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: mahalliy aholi, iqtisodiy barqarorlik, iqtisodiyot, boshqaruv, ish o'rinlari.

Аннотация: Влияние туристического сектора на местную экономику обширно и многогранно. Развитие туризма в каждой стране важно для обеспечения экономического роста и стабильности. Воздействие на местную экономику включает в себя множество аспектов. В данной статье представлена информация о различных аспектах влияния туризма на местную экономику.

Ключевые слова: местное население, экономическая стабильность, экономика, управление, рабочие места.

Abstract: The impact of the tourism sector on the local economy is extensive and multifaceted. The development of tourism in every country is important for ensuring economic growth and stability. The impact on the local economy includes many aspects. This article provides information on various aspects of the impact of tourism on the local economy.

Key words: local population, economic stability, economy, management, jobs.

Kirish

Turizm, mahalliy iqtisodiyotning asosiy manbalaridan biri hisoblanadi. Sayyohlar kelishi, mahalliy mahsulotlar va xizmatlarga talabni oshiradi. Bu esa mahalliy ishlab chiqaruvchilar uchun yangi imkoniyatlar yaratadi. Masalan, qishloq xo'jaligi mahsulotlari, hunarmandchilik buyumlari va boshqa mahalliy tovarlar sayyohlar tomonidan xarid qilinadi. Natijada, bu sohalarda ishlab chiqarish ko'payadi, ish o'rinlari yaratiladi va mahalliy aholi daromadlari oshadi. Sayyohlarning xaridlari mahalliy iqtisodiyotga qo'shimcha daromad keltiradi, bu esa mahalliy biznesni rivojlantirishga yordam beradi.

Adabiyotlar tahlili va tadqiqot metodologiyasi

Turizm infratuzilmani rivojlantirishga ham ta'sir ko'rsatadi. Sayyohlar uchun mehmonxonalar, restoranlar, transport xizmatlari va ko'ngilochar muassasalar qurilishi zarur. Bu inshootlar nafaqat sayyohlar uchun, balki mahalliy aholi uchun ham qulayliklar yaratadi. Ularning mavjudligi, mahalliy iqtisodiyotning umumiy rivojlanishiga yordam beradi. [1] Mehmonxonalar va restoranlar, mahalliy ishchi kuchini jalb qiladi va yangi ish o'rinlari yaratadi. Shuningdek, turizm sohasida ishlovchi kadrlar tayyorlash va ularning malakasini oshirish ham muhim ahamiyatga ega. Turizm mahalliy madaniyat va an'analarni saqlash va rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Sayyohlar mahalliy madaniyatni, urf-odatlarini va an'analarni o'rganishga qiziqish bildiradilar. Bu esa mahalliy aholi uchun o'z madaniyatini saqlash va uni boshqalarga tanitish imkoniyatini beradi. Mahalliy festivallar, san'at ko'rgazmalari va boshqa madaniy tadbirlar sayyohlarni jalb qilishda muhim ahamiyatga ega. Bu tadbirlar, shuningdek, mahalliy iqtisodiyotga qo'shimcha daromad keltiradi. Mahalliy aholi, sayyohlar bilan muloqot qilish orqali o'z madaniyatini yanada boyitadi va yangi g'oyalar bilan tanishadi.[2]

Muhokama va natijalar

Ekologik jihatdan ham turizm mahalliy iqtisodiyotga ta'sir qiladi. Ekoturizm va barqaror turizm tushunchalari, mahalliy resurslarni muhofaza qilish va ularni oqilona

ishlatishga yordam beradi. Sayyohlar, mahalliy tabiiy go'zalliklarni saqlashga qiziqish bildiradilar. Bu esa mahalliy aholi uchun barqaror rivojlanish imkoniyatlarini yaratadi. Turizm, tabiiy resurslar va muhitni saqlashga bo'lgan talabni oshiradi. Sayyohlar, ekologik toza mahsulotlarga va xizmatlarga qiziqish bildiradilar, bu esa mahalliy ishlab chiqaruvchilarni barqaror va ekologik toza mahsulotlar ishlab chiqarishga undaydi. Turizm ijtimoiy aloqalarni mustahkamlashga yordam beradi. Sayyohlar va mahalliy aholi o'rtasida muloqot, madaniyatlararo aloqalarni rivojlantiradi. Bu esa, mahalliy aholi uchun yangi g'oyalar va tajribalarni olish imkoniyatini beradi. Sayyohlar mahalliy aholi bilan muloqot qilish orqali, ularning hayot tarzini, urf-odatlarini va madaniyatini o'rganadilar. Bu jarayon, madaniyatlararo aloqalarni rivojlantirishga yordam beradi va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlaydi. Turizm mahalliy iqtisodiyotda diversifikatsiya jarayonlarini rag'batlantiradi. Mahalliy iqtisodiyotning turli sohalarini rivojlantirishga yordam beradi, masalan, qishloq xo'jaligi, sanoat, xizmat ko'rsatish va boshqalar. Bu esa iqtisodiy barqarorlikni ta'minlaydi va iqtisodiy inqirozlar vaqtida mahalliy aholi uchun xavfsizlikni oshiradi. Turizm, mahalliy ishlab chiqaruvchilarni yangi bozorlarni o'rganishga va yangi mahsulotlar yaratishga undaydi. Bu jarayon, mahalliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshiradi.[3]

Turizm mahalliy iqtisodiyotga investitsiyalarni jalb qilishda muhim rol o'ynaydi. Sayyohlik sohasidagi investitsiyalar, mehmonxonalar, restoranlar, transport va boshqa infratuzilma ob'ektlariga yo'naltiriladi. Bu investitsiyalar, nafaqat turizm sohasini, balki mahalliy iqtisodiyotning boshqa tarmoqlarini ham rivojlantirishga yordam beradi. Investitsiyalar, yangi ish o'rinlari yaratish va iqtisodiy o'sishni ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Mahalliy iqtisodiyotga kiradigan investitsiyalar, yangi texnologiyalarni joriy etish va mahsulot sifatini oshirishga yordam beradi. Turizm mahalliy iqtisodiyotda raqobatbardoshlikni oshiradi. Sayyohlar uchun yangi xizmatlar va mahsulotlar taklif etish, mahalliy ishlab chiqaruvchilarni innovatsiyalarni joriy etishga undaydi. Bu esa mahalliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshiradi. Raqobatbardosh iqtisodiyot esa, o'z navbatida, mahalliy aholi uchun ko'proq ish o'rinlari va yuqori daromadlarni ta'minlaydi. Mahalliy ishlab chiqaruvchilar, sayyohlar

talablariga mos ravishda mahsulot va xizmatlarni taklif qilishga majbur bo'ladilar, bu esa ularning sifatini oshirishga yordam beradi.[4]

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, turizm mahalliy iqtisodiyotga ko'plab ijobiy ta'sirlar ko'rsatadi. Bu soha, nafaqat iqtisodiy o'sish va ish o'rinlari yaratishda, balki madaniyat, ekologiya va ijtimoiy rivojlanishda ham muhim rol o'ynaydi. Mahalliy iqtisodiyotning barqaror rivojlanishi uchun turizmni oqilona boshqarish va rivojlantirish zarur. Bu esa, kelajakda ham mahalliy aholi farovonligini oshirishga yordam beradi. Turizmni rivojlantirishda, mahalliy resurslardan oqilona foydalanish, madaniy merosni saqlash va ekologik muvozanatni ta'minlash muhimdir. Bunday yondashuv, mahalliy iqtisodiyotning barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi va kelajak avlodlar uchun ham imkoniyatlar yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdurakhmonov, A. (2020). "Turizm va mahalliy iqtisodiyot: O'zbekiston tajribasi". O'zbekiston Respublikasi Fanlar Akademiyasi.
2. Tashkent, M. (2019). "Turizmni rivojlantirish va uning iqtisodiy ta'siri". O'zbekiston Milliy Universiteti.
3. Karimov, I. (2021). "Mahalliy iqtisodiyot va turizm: O'zaro munosabatlar". Toshkent Davlat Iqtisodiyot Universiteti.
4. Murodov, S. (2018). "Turizm va iqtisodiy o'sish: Mahalliy aholi uchun imkoniyatlar". O'zbekiston Turizm Assotsiatsiyasi.
5. Yusupov, R. (2022). "Ekoturizm va mahalliy iqtisodiyot: Barqaror rivojlanish". O'zbekiston Ekologik Universiteti.
6. Qodirov, D. (2023). "Turizm va madaniyat: Mahalliy iqtisodiyotga ta'siri". O'zbekiston Madaniyat va San'at Universiteti.

7. Rasulov, A. (2021). "Turizm sohasida innovatsiyalar va mahalliy iqtisodiyot". O'zbekiston Innovatsion Rivojlanish Markazi.